

ALBERTO MANGUEL'DEN 'KÜTÜPHANEMİ TOPLARKEN'

Manguel'in kütüphanesinde

'Kütüphanemi Toplarcken', Türkiye'de de kendine ciddi bir okur kitlesi edinen Alberto Manguel'in uzun yıllar yaşamını sürdürdüğü Fransa'dan ayrılmak zorunda kalışı ve bununla birlikte kütüphanesini taşıma sıkıntısı, üzüntüsü üzerine kurulmuş bir anlatı. Yazarın kitaplarıyla kurduğu ilişkiyi anlamada tamamlayıcı bir metin. Kitaplarıyla kurduğu ilişkiyi en duygusal biçimde ele aldığı kitabı.

DENİZ EREN

Kendini bir "yazar"dan çok "okur" olarak gören ve kitaplarla kurduğu ilişki kadar, kitapların kahramanlarıyla kurduğu ilişkiyi de anlatmaktan hiçbir zaman geri durmayan bir kalem Alberto Manguel. Tüm dünyada da bu özellikleriyle, yani bir anlamda kitapların sesi olabilmesiyle tanınıyor. Manguel, kitapların kendisi kadar kendi kitaplarını, kütüphanesini de anlatmayı seviyor ayrıca. Kitaplarla ördüğü dünyasından, yazdığı kitaplarla arada sırada dışarı mektup yolluyor diyebiliriz onun için.

EN DUYGUSAL KİTABI

Kitap kurtları ise Manguel'in kâğıttan sarayından dışarı yolladığı her mektubu hem imrenerek hem de keyifle okuyor. İmrenmeleri; Manguel'in titizlikle biriktirdiği, özenle sakladığı, gururla anlattığı kütüphanesi kadar geniş çaplı bir kütüphaneye sahip olamamalarından muhakkak. Keyifleri ise kitapla kurulan ilişki düzleminde, kendilerini anlatan birinden mektup almalarından ileri geliyor.

Bu bağlamda Manguel'in kitaplarla kurduğu ilişkiye dair çok söz söylenebilir...

Onun iflah olmaz bir romantik olduğu söylenebilir örnekse. Ya da benliğini kitaplarla var etmiş biri denebilir. Ne derirse densin; kendisinin kitaplarla, kitaplarıyla kurduğu ilişkiyi anlatabilmek açısından eksik kalacağını biliyoruz artık.

Manguel'in daha önce pek çok kez değindiği bu ilişkiyi merak edenler, Yapı Kredi Yayınları tarafından önceki yıllarda okurlarla buluşturulmuş 'Geceleynin Kütüphanesi', 'Okuma Günlüğü', 'Okumanın Tarihi' ya da 'Efsanevi Yaratıklar' adlı yapıtlarına mutlaka uğramalıdır.

Bu kitaplarında sadece kitap tutkusundan bahsetmiyor Manguel. Kitap-

ların dünyasına, kendi kalemiyle paralel bir evren açıyor adeta. Gördüğü, hissettiği, algıladığı dünyayı bir miras gibi okurlarına bırakıyor. Ama şimdi tüm bu kitapların yanına bir tane daha eklemek gerekiyor: 'Kütüphanemi Toplarcken'.

'Kütüphanemi Toplarcken', Manguel'in uzun yıllar yaşamını sürdürdüğü Fransa'dan ayrılmak zorunda kalışı ve bununla birlikte ortaya çıkan kütüphanesini taşıma sıkıntısı, üzüntüsü üzerine kurulmuş bir anlatı.

Bu anlamda Manguel'in kitaplarıyla kurduğu ilişkiyi alımlama bakımından deyim yerindeyse tamamlayıcı bir metin. Yazarın kaleminden çıkmış diğer kitaplarla da yakın akraba ayrıca.

Dahası; ünlü yazarın kitaplarıyla kurduğu ilişkiyi en duygusal biçimde ele aldığı kitabı.

'YÜK'ÜN NİCELİĞİNE BAKMAK

"Yerleştiğim her yerde adeta kendiliğinden doğmak suretiyle bir kütüphane boy atmaya başladım" diyor Manguel kitabında. Buenos Aires, Paris, Londra, Milano, Tahiti, Toronto ve Calgary...

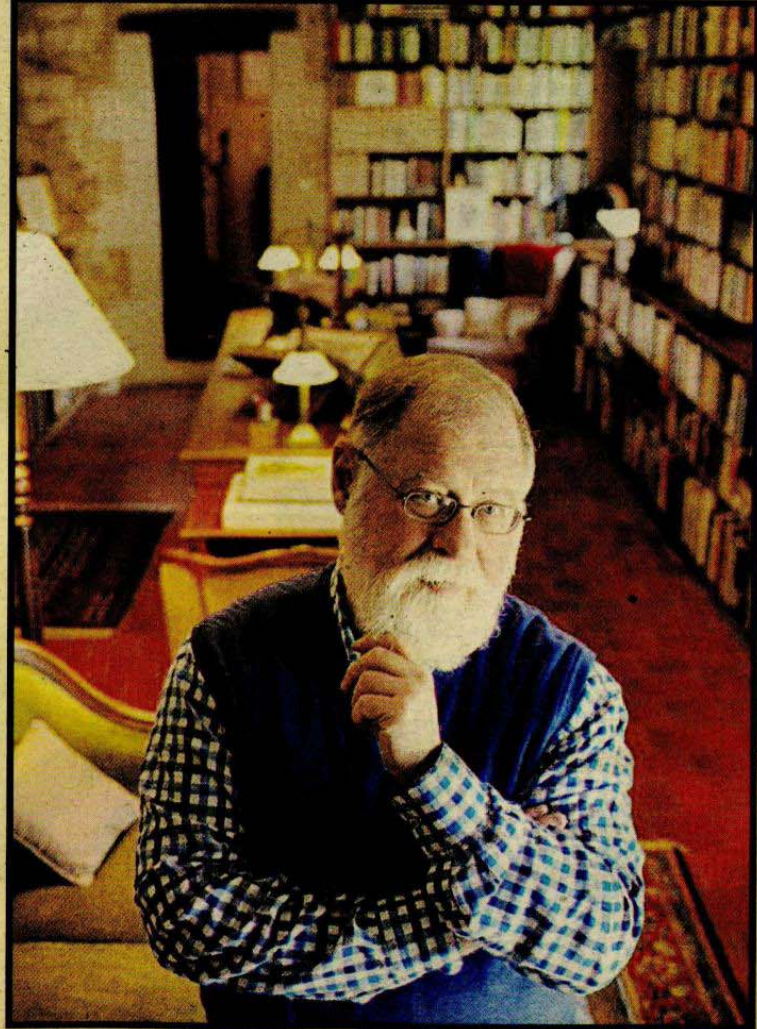
Manguel, yaşadığı her yerde ciddi sayıda kitaplar biriktirmiş. Her şehirden kütüphaneyi toplamanın ve dağıtmanın ayrı sevinçler ve hüznüleri yarattığını belirtiyor yazar.

Fransa'daki kütüphaneyi kendisi için özel kılan ise orada, otuz beş bin kitapla birlikte uzun yıllar yaşamış olması.

Manguel, Paris'ten ayrılırken bu "yük"ü de yanında taşıyor doğal olarak. "Kütüphanemi Toplarcken" de işte bu "yük"ün niteliğinden çok niceliğine doğru bir yolculuğa çıkarıyor okurunu. Manguel, aslında yine ve yeniden, bir kitabın asla sadece bir kitap olamayacağını anlatmaya çalışıyor bu kitabında da.

Dile kolay; otuz beş bin kitap... Bu büyüklükte bir kitabın taşınması demek her birinin teker teker kontrol edilip kolilenmesi demek. Bu kontrol esnasında arada kaybolmuş kitapları tekrar bularak sevinmek demek.

Bunun yanında bir ayıklama süreciy-

le beraber bir sürüyle vedalaşmak demek. En güzeli de ele alınan her kitapla o kitabın hikâyesini yeniden yaşamak demek. Nereden alınmıştı, kim hediye etmişti, ne için saklıyordum?.. Bir dünya soruyla, bir dolu hikâyeye başa çıkabilmek demek.

GİTİGİDE BOŞALAN RAFLARIN HÜZÜNÜ

Tüm bu soruların ve hikâyelerin getirdiği duygu yükü ile kaleme almış Manguel "Kütüphanemi Toplarcken"i. Kitapların ayıklanma, kolilere doldurulma ve nakil süreci, kimilerini belki de bir daha görememe ihtimali, gitgide boşalan raflar... onu, bu ağrı yazmaya sürüklemiştir.

"Fransa'daki kütüphanemden son kez ayrıldığım gün kendimi fena halde mutsuz hissettim ve sanki kütüphane son bir dostane davranışta bulunarak kitaplarını bana açmışçasına intikama, azgın öfkeye ve umarsızlığa dair ha-

ırladığım satırlar dalga dalga 'kafamın içinde uğuldamaya' başladı" diyor Alberto Manguel kitabının bir bölümünde.

Bu ağrının temelini de bu cümle meydana getiriyor aslında.

Manguel, kütüphanesinden ayrılmının verdiği hüznü yine kütüphanesine kulak vererek "kafasının içinde uğuldayan" seslerden ahenkli bir bütün oluşturmaya karar vermiş ve sonuç olarak da ortaya 'Kütüphanemi Toplarcken' çıkmış.

Manguel'in kaleminden çıkan bu kitap okuru bir kitaplıktan ayrılma fikrinin ne kadar hüznü verebildiğini anlatmanın yanında kütüphanelerin tarihi, sözlükler, rüyalar ve anılar eşliğinde renkli bir yolculuğa da çıkarıyor aynı zamanda.

Kitap kurtlarının bayılacağı, meraklıların Manguel'in dünyasına bir adım daha yaklaşıacağı bir kitap Kütüphanemi Toplarcken. ■

Kütüphanemi Toplarcken / Alberto Manguel / Çeviren: Yeşim Sefer / Yapı Kredi Yayınları / 126 s.

